

Nota

Reserves en voorzieningen

Gemeente Papendrecht 2023

Inhoud

1. Inleiding.....	3
1.1 Aanleiding.....	3
1.2 Doelstelling.....	3
1.3 Wettelijk kader.....	3
1.4 Leeswijzer.....	3
1.5 Samenvatting.....	3
2. Begrippen en kaders.....	4
2.1 Reserves.....	5
2.2 Voorzieningen.....	7
3. Spelregels Reserves.....	8
3.1 Instellingscriteria reserves.....	8
3.2 Mutaties reserves.....	8
3.3 Opheffen reserves.....	8
3.4 Wijzigen van doel of bestemming.....	8
3.5 Presentatie in de jaarrekening.....	9
4. Spelregels Voorzieningen.....	10
4.1 Instellingscriteria voorzieningen.....	10
4.2 Mutaties voorzieningen.....	10
4.3 Opheffen voorzieningen.....	11
4.4 Wijzigen van doel of bestemming.....	11
4.5 Presentatie in de jaarrekening.....	11
5. Weerstandsvermogen en risicoprofiel.....	12
5.1 Beschikbare weerstandscapaciteit.....	12
5.2 Benodigde weerstandscapaciteit.....	13
5.3 Norm weerstandsratio.....	13
6. Overzicht Reserves en Voorzieningen.....	14
6.1 Algemene reserves.....	14
6.2 Bestemmingsreserves.....	14
6.3 Voorzieningen.....	15
7. Slotbepalingen.....	16
7.1 Citeertitel.....	16
7.2 Wijziging van de nota.....	16
7.3 Inwerkingtreding.....	16
Bijlage 1 Reserves.....	17
Bijlage 2 Voorzieningen.....	21

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

In de "Financiële verordening gemeente Papendrecht 2022" artikel 11 staat opgenomen:

Artikel 11. Reserves en voorzieningen

1. Het college is verantwoordelijk voor een nota reserves en voorzieningen. Het college beoordeelt tenminste iedere 4 jaar of er aanleiding is deze nota te actualiseren en stemt dit af met de van toepassing zijnde commissie dan wel de Begeleidingscommissie Accountants (BCA). De nota wordt door de raad vastgesteld en behandelt:

- a. de vorming en besteding van reserves;
- b. de vorming en besteding van voorzieningen.
- c. weerstandsvermogen en risicoprofiel.

De huidige nota Reserves en voorzieningen dateert van 2018 en is van toepassing vanaf begrotingsjaar 2018. Deze geactualiseerde nota sluit aan bij de huidige inzichten van de commissie BBV en de geactualiseerde Financiële verordening 2022.

1.2 Doelstelling

Doel van deze nota is het beleid van reserves en voorzieningen transparant vast te leggen. Met deze herijkte nota Reserves en voorzieningen stelt de raad kaders en heeft de raad een actueel inzicht in welke reserves en voorzieningen de gemeente tot haar beschikking heeft.

1.3 Wettelijk kader

De nota Reserves en voorzieningen is primair bedoeld als kaderstellend instrument voor de raad. De nota is een uitwerking van artikel 212 van de Gemeentewet, het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de Financiële verordening gemeente Papendrecht 2022.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk twee worden de begrippen en kaders beschreven, daarna volgen de spelregels van reserves en voorzieningen, het weerstandsvermogen en het risicoprofiel van de gemeente Papendrecht, overzichten van de reserves en voorzieningen op hoofdlijnen en de slotbepalingen. In de bijlagen 1 en 2 is informatie over respectievelijk de reserves en de voorzieningen opgenomen.

1.5 Samenvatting

Voor de risico's wordt de algemene reserve als dekking gebruikt.

2. Begrippen en kaders

Het kader voor reserves en voorzieningen wordt gevormd door artikel 42 tot en met 45 van het BBV. Daarnaast heeft de commissie BBV via notities, stellige uitspraken en richtlijnen het kader verder ingevuld.

In onderstaande tabel is het onderscheid tussen de reserves en de voorzieningen samengevat.

	Reserve	Voorziening
Verantwoordelijkheid	De raad is bevoegd voor het financieel beleid van: het instellen, storten, onttrekken en opheffen van een reserve.	Het instellen, storten, onttrekken en opheffen van een voorziening, met uitzondering van een egalisatievoorziening, is een bevoegdheid van het college omdat dit onvermijdelijke lasten zijn die verantwoord moeten worden. Over de vorming van deze voorzieningen ter dekking van verplichtingen, verliezen en risico's bijdragen van derden wordt de raad via de reguliere P&C-cyclus geïnformeerd. Voorzieningen ter egalisatie van kosten over de jaren heen worden uitsluitend bij raadsbesluit ingesteld omdat aan dergelijke voorzieningen keuzes ten grondslag liggen, zoals onderhouds- en kwaliteitsniveaus.
Wijzigen bestemming	Mogelijk	Niet mogelijk
Onderdeel van het	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
Toevoeging (storting)	Resultaatbestemming Het resultaat van de baten en lasten leidt tot een storting in respectievelijk onttrekking aan de reserve. Raadsbesluit is vereist. Directe toevoeging is niet toegestaan.	Resultaatbepaling De storting in een voorziening is een last voor de begroting en komt direct ten laste van een programma/ doelstelling/ taakveld.
Onttrekking (besteding)	Directe onttrekking is niet toegestaan.	Directe onttrekking is verplicht, conform begroting.
Financiële onderbouwing	Niet verplicht, wel wenselijk.	Verplichte onderbouwing.
Indelingen	Algemene reserves <ul style="list-style-type: none"> - Algemene reserve - Risicoreserve Bestemmingsreserves <ul style="list-style-type: none"> - Bestemmingsreserve - Egalisatiereserve 	Voorzieningen voor: <ul style="list-style-type: none"> - Verplichtingen, verliezen en risico's - Egalisatie van kosten - Middelen van derden die specifiek besteed moeten worden,

2.1 Reserves

De reserves worden samen met het resultaat na bestemming (volgend uit de jaarrekening) gerekend tot het eigen vermogen (artikel 42; artikel 43 BBV).

Er zijn twee soorten reserves: algemene reserves en de bestemmingsreserves.

1. Algemene reserves zijn reserves waaraan geen bestemming is gegeven, deze dienen om risico's in algemene zin op te vangen (bufferfunctie);
2. Bestemmingsreserves zijn reserves waar de raad een bepaalde bestemming aan heeft gegeven.

Reserves kennen een aantal functies. De volgende functies zijn te onderscheiden:

- a. Bufferfunctie
- b. Inkomensfunctie
- c. Financieringsfunctie
- d. Bestedingsfunctie
- e. Egalisatiefunctie

Ad a. De bufferfunctie van reserves

Reserves met een bufferfunctie zijn reserves die zijn gevormd om enerzijds onvoorziene toekomstige uitgaven op te kunnen vangen en anderzijds om bestaande risico's af te dekken. Zie ook Hoofdstuk 5 Weerstandsvermogen en risicoprofiel.

Ad b. De inkomensfunctie van reserves

Er wordt geen rente toegevoegd aan reserves.

Ad c. De financieringsfunctie van reserves

Reserves kunnen worden gebruikt als eigen dekkingsmiddel, omdat ze onderdeel uitmaken van het totale vermogen van de gemeente. Binnen de gemeente kan het vermogen worden aangewend als intern financieringsmiddel.

Ad d. De bestedingsfunctie van reserves

Bestemmingsreserves worden gevormd voor door de raad bepaalde specifieke bestemmingen en worden gevoed vanuit de exploitatie of vanuit de algemene reserve. Die reserves hebben een bestedingsfunctie.

Ad e. De egalisatiefunctie van reserves

Reserves kunnen worden gevormd om tarieven of baten en lasten over de jaren heen gelijkmatig te verdelen. Pieken en dalen in de exploitatie kunnen zodoende worden vermeden. Ongewenste schommelingen in tarieven die aan derden in rekening gebracht worden kunnen door middel van een egalisatiereserve worden opgevangen. Er is ook sprake van een egalisatiefunctie als structureel gelden aan reserves worden onttrokken als dekking van de kapitaallasten van investeringen; Bij reserves met een egalisatiefunctie geldt dat er een actueel inhoudelijk plan behoort te zijn op basis waarvan ramingen in meerjarenperspectief worden gemaakt. Deze kunnen per jaar flink fluctueren waardoor bijv. een te grillig effect op exploitatie en/of tarieven zou ontstaan.

Uitgangspunten toepassing reserves gemeente Papendrecht

Een functie van een reserve is het afdekken van risico's. Dat kan door voor elk risico een afzonderlijke risicoreserve te maken of door een algemene reserve te vormen die alle risico's opvangt. In het geval van het niet gebruiken van specifieke risicoreserves is er een grote algemene reserve waardoor er een beter integraal overzicht is. In de paragraaf weerstandsvermogen wordt inzichtelijk gemaakt welke risico's er zijn en wat de weerstandsratio is. Gekozen is voor een algemene reserve ter dekking van de verschillende risico's.

Fluctuaties in baten en lasten via de exploitatie laten lopen of egaliseren via reserves

De meeste lasten en baten zijn qua budget constant. De baten van omgevingsvergunningen en grafrechten worden over de jaren heen geëgaliseerd. Een extra bate wordt in de reserve gestort, in geval van een lagere bate dan meerjarig begroot, wordt aan de reserve onttrokken.

De bestemmingsreserve Stedelijke vernieuwing wordt sinds de laatste wijziging van het grondbeleid alleen nog gebruikt als dekking voor bijdragen aan beeldbepalende panden. De reserve is in 2023 uitgeput.

Taakmutaties van het rijk, waarvan de middelen vooruit worden ontvangen lopen via een bestemmingsreserve taakmutaties. Gevolg is dat er een gelijkmatig begrotingsbeeld is.

Overige

De commissie BBV adviseert geen rente aan reserves toe te rekenen. De bespaarde rente valt in Papendrecht vrij in de exploitatie, wordt ingezet als structureel dekkingsmiddel en heeft daarmee een inkomensfunctie. Instandhouding van de reserves is daarmee in principe noodzakelijk.

Er worden reserves (langjarig) als dekkingsreserves ingezet voor een deel van de afschrijvingslasten. Voor de inzichtelijkheid worden deze opgenomen in de Bestemmingsreserve afschrijvingslasten.

2.2 Voorzieningen

Voorzieningen worden gerekend tot het vreemd vermogen. Cumulatieve criteria voor het vormen zijn:

1. een risico of verplichting;
2. ontstaan voor of op balansdatum;
3. het tijdstip van optreden is onzeker en
4. de omvang is redelijkerwijs in te schatten.

De voorzieningen worden gevormd voor:

- Verplichtingen, verliezen en risico's
- Egalisatie van kosten
- Middelen van derden die specifiek besteed moeten worden,

Toevoeging aan en vrijval van voorzieningen vindt plaats ten laste of ten gunste van de exploitatie (niet via resultaatbestemming zoals bij reserves). Onttrekkingen worden rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

Voor jaarlijks terugkerende aan arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een vergelijkbaar volume mag geen voorziening worden gevormd.

Rentetoevoegingen aan voorzieningen zijn niet toegestaan, tenzij de waardering tegen contante waarde is of voorzieningen als gevolg van bijdragen van derden dit verplicht stellen.

3. Spelregels Reserves

3.1 Instellingscriteria reserves

Algemene reserves

- Deze reserves behoren tot het eigen vermogen van de gemeente en dienen als inkomensfunctie (bespaarde rente), bufferfunctie (dekking van risico's), ontwikkeling nieuw beleid en overheveling beleid.

Bestemmingsreserves

Het uitgangspunt is dat besloten en voorgenomen beleid blijvend kan worden uitgevoerd. De wettelijke voorschriften over de reserves zijn hier medebepalend in. Door periodiek de reserves te evalueren wordt voorkomen dat reserves blijven bestaan waarvan het beoogde doel niet meer aanwezig is.

Bij het instellen van reserves moeten de volgende criteria worden gehanteerd:

- Een bestemmingsreserve wordt ingesteld voor een concreet, in principe binnen een vooraf bepaalde tijd te realiseren, door de raad vast te stellen doel;
- Het instellen van reserves dient bij raadsbesluit plaats te vinden;
- In het raadsbesluit zal, voor zover van toepassing, aangegeven moeten worden:
  - o Het doel waarvoor de reserve wordt gevormd.
  - o Het motief voor instelling.
  - o De gewenste of noodzakelijke, minimale en/of maximale omvang.
  - o De omvang en de wijze van stortingen en onttrekkingen (structureel of incidenteel), inclusief onderbouwing daarvan, bijvoorbeeld op basis van meerjarenplanning.
  - o De einddatum in combinatie met beëindiging bij het onbenut laten van de reserve.
- Voor alle bestemmingsreserves wordt door het college een budgethouder aangewezen.

3.2 Mutaties reserves

Toevoegingen (stortingen)

- Toevoegingen aan reserves moeten altijd door de raad worden goedgekeurd. Deze goedkeuring is zichtbaar bij een begrotingspost of begrotingswijziging.

Onttrekkingen

- Onttrekkingen aan reserves vinden alleen plaats na besluit van de raad. Deze goedkeuring is zichtbaar bij een begrotingspost of begrotingswijziging.
- Onttrekkingen mogen niet tot gevolg hebben dat een reserve negatief wordt.
- Bijdragen uit reserves aan de exploitatie zijn gelijk aan de bijbehorende werkelijke lasten.

In aanvulling op de financiële verordening (artikel 11) geeft de raad het college bevoegdheid om mutaties (toevoegingen of onttrekkingen) te doen in de egalisatiereserves, indien voldaan is aan de volgende voorwaarden:

- a. de mutatie past binnen het beleid en de doelstellingen van de egalisatiereserve en
- b. de mutatie geen consequenties heeft voor eerder vastgestelde onttrekkingen aan de betreffende reserve in de begroting of meerjarenraming.

3.3 Opheffen reserves

Wanneer het doel op basis waarvan een reserve is gevormd op enig moment vervalt, of de vastgestelde einddatum verstreken is, dan dient de reserve te worden opgeheven. Het opheffen van een reserve kan alleen na toestemming van de raad.

3.4 Wijzigen van doel of bestemming

Als het doel van een reserve in belangrijke mate wijzigt (het nieuwe doel ligt niet in de lijn van het oorspronkelijk doel), dan dient de reserve vrij te vallen, te worden opgeheven en zal de gewijzigde reserve opnieuw door de raad moeten worden vastgesteld.

3.5 Presentatie in de jaarrekening

In de jaarrekening worden toevoegingen en onttrekkingen aan elk van de bestemmingsreserves verwerkt tot maximaal de bedragen die op begrotingsbasis door de raad zijn goedgekeurd. Bij overschrijding van deze maximale bedragen moet voor het verschil bij resultaatbestemming een afzonderlijk raadsbesluit worden genomen.

Conform artikel 54 BBV dient in de toelichting op de balans de aard en de reden van elke reserve en de mutaties (toevoegingen en onttrekkingen) te worden vermeld. Een overzicht per reserve geeft inzicht in:

- Het saldo aan het begin van het boekjaar;
- De toevoegingen of onttrekkingen uit hoofde van het voorgaande boekjaar;
- De toevoegingen of onttrekkingen bij het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening;
- De verminderingen in verband met afschrijvingen op activa waarvoor een specifieke bestemmingsreserve is gevormd;
- Het saldo aan het einde van het boekjaar.

4. Spelregels Voorzieningen

4.1 Instellingscriteria voorzieningen

Het BBV schrijft in artikel 44 een aantal criteria voor die gehanteerd moeten worden voor het vormen van een voorziening:

1 Voorzieningen worden gevormd wegens:

- a. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
- b. op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
- c. kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren (onderhoud riolering, wegen, gebouwen en dergelijke);
- d. de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven als bedoeld in [artikel 35, eerste lid, onder b.](#)

2 Tot de voorzieningen worden ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen, bedoeld in [artikel 49, onderdeel b](#) (ontvangen van de Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel).

3 Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende, aan arbeidskosten gerelateerde, verplichtingen van vergelijkbaar volume.

Voorzieningen ter egalisatie van kosten worden uitsluitend bij raadsbesluit ingesteld omdat aan dergelijke voorzieningen keuzes ten grondslag liggen, zoals onderhouds- en kwaliteitsniveaus. Over de vorming van voorzieningen ter dekking van verplichtingen en verliezen, risico's bijdragen van derden wordt de raad geïnformeerd.

Elke voorziening moet de omvang hebben van de desbetreffende verplichting of het geschatte risico. Indien er een kans is dat een risico zich zal voordoen en de omvang van het risico niet goed is in te schatten, dan mag er geen voorziening worden getroffen. Het risico moet dan meegenomen worden in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing (W&R) bij de begroting en jaarstukken.

Schematisch kan dit als volgt worden weergegeven:

		Kans voordoen van verplichting, verlies of risico.		
		Zeker	Waarschijnlijk	Misschien
Omvang financieel te bepalen?	Ja	Crediteurenschuld	Voorziening	Paragraaf W&R
	Is in te schatten	Voorziening	Voorziening	Paragraaf W&R
	Nee	Paragraaf W&R	Paragraaf W&R	Paragraaf W&R

4.2 Mutaties voorzieningen

Toevoegingen

Voorzieningen dienen dekkend te zijn voor verplichtingen en risico's. Ze mogen daarom niet groter of kleiner zijn dan de verplichtingen of risico's waarvoor ze zijn gevormd. Toevoegingen moeten zijn gebaseerd op de gewenste of noodzakelijke omvang. Voorzieningen ter egalisatie van kosten worden afgestemd op de door de raad bepaalde kaders (in het bijzonder de beheerplannen). Indien een voorziening een omvang heeft bereikt die hoger is dan het noodzakelijke niveau, valt het meerdere vrij ten gunste van de exploitatie. Bij tekorten moeten de voorzieningen worden aangevuld.

Bestedingen

Bestedingen ten laste van de voorzieningen vinden alleen plaats indien de bestedingen zijn gepland bij de vorming van de voorziening. Deze staan in directe relatie tot het doel van de voorziening en na besluitvorming door het college van burgemeester en wethouders. In de jaarrekening wordt inzicht gegeven in de bestedingen ten laste van de voorzieningen. Bestedingen worden rechtstreeks ten laste van een voorziening verantwoord en blijven buiten de exploitatie.

Autorisatie van bestedingen vindt plaats door:

Vooraf

- Het nemen van een raadsbesluit over de vorming van voorzieningen ter egalisatie van kosten en de vaststelling van beheerplannen die daaraan ten grondslag liggen.
- Vaststelling van de begroting en begrotingswijzigingen waarin toevoegingen en bestedingen worden aangegeven.

Achteraf

- De jaarrekening waarin de bestedingen worden verantwoord en elke voorziening wordt toegelicht.

4.3 Opheffen voorzieningen

Voorzieningen worden opgeheven als de verplichting en/of het risico waarvoor de voorziening is gevormd is vervallen of is opgehouden te bestaan. Indien dit een gevolg is van veranderingen in wet- en regelgeving is een raadsbesluit niet nodig.

Voorzieningen ter egalisatie van kosten worden opgeheven na een besluit van de raad. Wanneer een voorziening wordt opgeheven valt een eventueel saldo vrij ten gunste van de exploitatie.

4.4 Wijzigen van doel of bestemming

Het doel van voorziening kan niet wijzigen, gegeven het verplichtende karakter en de strakke kaders. Indien het doel niet meer bestaat of wijzigt, wordt de voorziening opgeheven. Voor het veranderde doel kan indien nodig een nieuwe voorziening worden ingesteld.

4.5 Presentatie in de jaarrekening

Conform artikel 55 BBV dient in de toelichting op de balans de aard en de reden van elke voorziening, de mutaties (toevoegingen en bestedingen) te worden vermeld. Per voorziening moet inzicht gegeven worden in:

- Het saldo aan het begin van het begrotingsjaar;
- De toevoegingen;
- Ten gunste van de exploitatie (rekening van baten en lasten) vrijgevallen bedragen;
- De bestedingen / aanwendungen;
- Het saldo aan het einde van het begrotingsjaar.

5. Weerstandsvermogen en risicoprofiel

Artikel 11 van het BBV schrijft voor dat de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing ten minste de volgende onderdelen bevat:

- a. een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- b. een inventarisatie van de risico's;
- c. het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's;
- d. een kengetal voor de:
  - 1a°. netto schuldquote;
  - 1b°. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
  - 2°. solvabiliteitsratio;
  - 3°. grondexploitatie;
  - 4°. structurele exploitatieruimte; en
  - 5°. belastingcapaciteit.
- e. een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

Het weerstandsvermogen is de mate waarin de gemeente in staat is om financiële tegenvallers op te vangen om haar taken te kunnen continueren en waarin de gemeente niet op een andere wijze (voorziening / verzekering) kan voorzien. Voor het weerstandsvermogen gaat het om een beoordeling van de relatie tussen de *beschikbare* weerstandscapaciteit en de *benodigde* weerstandscapaciteit (aanwezige financiële risico's in combinatie met de ruimte in de begroting).

Voor de hoogte en samenstelling van het weerstandsvermogen zijn geen landelijke normen en richtlijnen vastgesteld. De norm voor het weerstandsvermogen wordt door de raad vastgesteld.

5.1 Beschikbare weerstandscapaciteit

Weerstandscapaciteit wordt in het BBV beschreven als: "de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt, of kan beschikken, om niet begrote kosten te dekken". De weerstandscapaciteit bestaat uit een incidenteel en een structureel deel, waarbij incidentele weerstandscapaciteit het vermogen is om onverwachte incidentele tegenvallers op te vangen zonder dat dit van invloed is op het uitvoeren van bestaande taken. De middelen die dit bepalen kunnen zijn: de algemene reserve en (bestemmings-) reserves waarvan de bestemming nog kan worden gewijzigd. Naast het lopende begrotingssaldo kan ook de post onvoorzien, zolang hieraan nog geen bestemming is gegeven, worden ingezet. De raad kan besluiten stille reserves (Papendrecht: o.a. aandelen Oasen, BNG, Stedin), welke op korte termijn materieel te maken zijn, als incidenteel vermogen aan te merken.

Beleid gemeente Papendrecht incidenteel weerstandsvermogen: binnen de gemeente Papendrecht wordt (alleen) de algemene reserve(s), het lopende begrotingssaldo en de post onvoorzien als incidenteel weerstandsvermogen aangemerkt. Bestemmingsreserves worden hier niet opgenomen: hierdoor kunnen beleidsvoornemens ondanks voorkomende risico's blijvend worden uitgevoerd. Er wordt vanuit het voorzichtigheidsprincipe geen rekening gehouden met stille reserves.

De structurele weerstandscapaciteit is het vermogen om onverwachte tegenvallers structureel op te vangen zonder beïnvloeding van de uitvoering van bestaande taken. De middelen hiertoe kunnen worden gevormd door (onbenutte) belastingcapaciteit, heroverwegingen c.q. bezuinigingen en structureel geraamde onvoorziene uitgaven.

Beleid gemeente Papendrecht structurele weerstandsvermogen: binnen de gemeente Papendrecht wordt het budget voor onvoorziene uitgaven en de onbenutte belastingcapaciteit als structureel weerstandsvermogen aangemerkt. Daarnaast is er een rente-effect bij aanwending van reserves. Bij het aanwenden van reserves neemt de financieringsbehoefte toe en stijgen de rentelasten. Dit effect wordt als (negatief) onderdeel van het structureel weerstandsvermogen gezien (op termijn).

5.2 Benodigde weerstandscapaciteit

De gemeente kiest voor een behoudende gedragslijn ten aanzien van risico's. Risico's worden (continue) benoemd in college- en raadsvoorstellen. Standaard wordt van risico's in het eerstvolgend planning en control document (begroting, tussenrapportages of jaarrekening) de impact vertaald en wordt deze als risico opgenomen of een voorziening gevormd.

In de programmabegroting en de jaarstukken wordt inzicht gegeven in de omvang van de weerstandscapaciteit.

5.3 Norm weerstandsratio

Als gangbare norm van het weerstandsvermogen (= de som van de weerstandscapaciteit gedeeld door de som van de risico's) wordt een verhouding van 1 tot 1,4 als voldoende, 1,4 tot 2,0 als ruim voldoende en meer dan 2,0 als uitstekend gekwalificeerd.

De gemeente Papendrecht stelt als norm een weerstandsratio van minimaal 1.0. Hierbij wordt rekening gehouden met een eventueel negatief begrotingsresultaat, omdat dit effect heeft op de beschikbare reserves.

Alleen bij een weerstandsratio hoger dan de norm kunnen voorstellen gedaan worden om een deel van de algemene reserve in te zetten. Hierbij moeten dan ook de gevolgen op langere termijn worden betrokken, o.a. de gevolgen voor de inkomensfunctie (bespaarde rente) van de algemene reserve.

6. Overzicht Reserves en Voorzieningen

Dit hoofdstuk bevat een totaaloverzicht van de reserves en voorzieningen van de gemeente Papendrecht die op basis van voorstellen van deze nota vanaf 1 januari 2023 van toepassing zijn. In de bijlagen 1 en 2 wordt per reserve en voorziening een uitgebreidere toelichting gegeven.

6.1 Algemene reserves

Overzicht Algemene reserves
Algemene reserve
Risicoreserve Grondexploitatie

6.2 Bestemmingsreserves

Overzicht Bestemmingsreserves
<u>Bestemmingsreserves</u>
stedelijke vernieuwing
bedrijfsvoering
duurzame inzetbaarheid
coronacrisis
kapitaallasten
Kapitaallasten toekomstige investeringen
<u>Egalisatiereserves</u>
leges omgevingsvergunning
rijksstromen taakmutaties
grafrechten

Voor informatie per reserve wordt verwezen naar bijlage 1.

6.3 Voorzieningen

Overzicht Voorzieningen
<i>Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's</i>
Grondexploitatie
Dubieuze debiteuren
Pensioenen wethouders
Personele verplichtingen
Liquidatie GR Logopedische Dienst Kring Sliedrecht
Verplichting woningen Markt Woonkracht10
Gemeentehuis
<i>Egalisatievoorzieningen</i>
Onderhoud parkeergarages De Meent en Overtoom
Pontons waterbus
Baggeren vijvers en watergangen
Baggeren havens
<i>Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden</i>
Onderhoud Ecozone polder Nieuwland
Calculatieverschillen riolering
Calculatieverschillen afval
Woningomzetting

Voor informatie per voorziening wordt verwezen naar bijlage 2.

7. Slotbepalingen

7.1 Citeertitel

Deze nota wordt aangehaald als de Nota Reserves en Voorzieningen gemeente Papendrecht 2023.

7.2 Wijziging van de nota

Indien wet- en regelgeving of andere omstandigheden dit vereisen wordt deze nota opnieuw beoordeeld op toepasbaarheid en actualiteit, en waar nodig aangepast.

7.3 Inwerkingtreding

Deze nota treedt in werking vanaf 1 januari 2023.

Bijlage 1 Reserves

Algemene reserves

Naam van de reserve	Algemene reserve
Type	Algemene reserve
Verantwoordelijk team	Financiën
Doel	<ol style="list-style-type: none"> 1. Financiering van de lopende rekening (bestemming van het resultaat); 2. Beleidsoverheveling tussen begrotingsjaren; 3. Bufferfunctie: opvang risico's zoals deelnemingen en verbonden partijen, is onderdeel weerstandsvermogen; 4. Inkomensfunctie: bespaarde rente is structureel dekkingsmiddel; 5. Financieringsfunctie: de reserve wordt als intern financieringsmiddel gebruikt.
Toevoegingen / storting	<ol style="list-style-type: none"> 1. Indien het een positief jaarrekeningresultaat betreft of als de raad besluit middelen toe te voegen bijvoorbeeld een eenmalige opbrengst. 2. De structurele toevoegingen voor risico's als deelnemingen en erfpacht.
Verwachte bestedingen / onttrekking	Onttrekkingen uit de reserve heeft een nadelig effect op het renteresultaat.
Minimale / maximale omvang	Geen minimale / maximale omvang.
Opheffingsdatum	Niet van toepassing

Naam van de reserve	Risicoreserve grondexploitatie
Type	Algemene reserve
Verantwoordelijk team	GROV
Doel	Opvangen van risico's voor nog niet in exploitatie genomen gronden en het afdekken van tekorten op lopende grondexploitaties.
Toevoegingen / storting	Door (tussentijdse) winstnemingen en verrekeningen van (toekomstige) verliezen.
Verwachte bestedingen / onttrekking	Dekking van geraamde tekorten op basis van het Meerjarenperspectief Grondexploitaties (MPG).
Minimale / maximale omvang	Gelijk aan het gekwantificeerde risico van de Grondexploitatie.
Opheffingsdatum	Niet van toepassing

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves

Naam van de reserve	Reserve bedrijfsvoering
Type	Bestemmingsreserve
Verantwoordelijk team	Financiën
Doel	Jaarlijks onttrekken van € 27.000 ten gunste van de exploitatie als gevolg van ombuigingen.
Toevoegingen / storting	Geen
Verwachte bestedingen / onttrekking	Jaarlijkse onttrekking € 27.000.
Minimale / maximale omvang	Niet van toepassing
Opheffingsdatum	Na besteding van de reserve.

Naam van de reserve	Reserve duurzame inzetbaarheid
Type	Bestemmingsreserve
Verantwoordelijk team	Financiën
Doel	Dekking kosten van maatwerk en flexibele oplossingen om medewerkers goed en duurzaam inzetbaar te houden in diverse levensfasen.
Toevoegingen / storting	Geen
Verwachte bestedingen / onttrekking	Personeel gerelateerde kosten.
Minimale / maximale omvang	Niet van toepassing
Opheffingsdatum	Na besteding van de reserve.

Naam van de reserve	Reserve stedelijke vernieuwing
Type	Bestemmingsreserve
Verantwoordelijk team	GROV
Doel	Dekking van kosten van beeldbepalende panden.
Toevoegingen / storting	Eenmalige/ incidentele storting.
Verwachte bestedingen / onttrekking	De reserve is bestemd ter dekking van een deel van de renovatiekosten van beeldbepalende panden.
Minimale / maximale omvang	Niet van toepassing
Opheffingsdatum	31 december 2023

Naam van de reserve	Bestemmingsreserve Coronacrisis
Type	Bestemmingsreserve
Verantwoordelijk team	Financiën
Doel	De bestemmingsreserve dient ter dekking van mogelijke coronamaatregelen die niet gedekt kunnen worden uit het lopende begrotingsresultaat.
Toevoegingen / storting	Ontvangen rijksmiddelen ten behoeve van de coronacrisis.
Verwachte bestedingen / onttrekking	Lokale en/of regionale uitgaven ten behoeve van de coronacrisis
Minimale / maximale omvang	Niet van toepassing
Opheffingsdatum	Niet van toepassing

Naam van de reserve	Bestemmingsreserve kapitaallasten
Type	Bestemmingsreserve
Verantwoordelijk team	Financiën
Doel	Dekking voor de afschrijvingslasten van o.a. het sportcentrum en het gemeentehuis. .
Toevoegingen / storting	Geen
Verwachte bestedingen / onttrekking	Jaarlijkse onttrekking aan de reserve ter grootte van (een deel van) de afschrijvingslasten.
Minimale / maximale omvang	Niet van toepassing
Opheffingsdatum	Na afloop afschrijvingsperiode.

Naam van de reserve	Bestemmingsreserve kapitaallasten toekomstige investeringen
Type	Bestemmingsreserve
Verantwoordelijk team	Financiën
Doel	Meevallende niet gelabelde inkomsten en resultaten worden gereserveerd voor toekomstige investeringen.
Toevoegingen / storting	Geen
Verwachte bestedingen / onttrekking	Zowel inzetbaar voor jaarlijkse onttrekking aan de reserve ter grootte van (een deel van) de afschrijvingslasten als een éénmalige onttrekking voor een nader te stellen doel.
Minimale / maximale omvang	Niet van toepassing
Opheffingsdatum	Na afloop afschrijvingsperiode.

Egalisatiereserves

Naam van de reserve	Egalisatiereserve rijksstromen taakmutaties
Type	Bestemmingsreserve
Verantwoordelijk team	Maatschappelijke ontwikkeling
Doel	Het reserveren van taakmutaties in rijksbudgetten waar toekomstige uitgaven of tekorten tegenover komen te staan.
Toevoegingen / storting	Taakmutaties van rijksbudgetten als onderdeel van de algemene uitkering.
Verwachte bestedingen / onttrekking	Lokale en/of regionale inzet van specifieke rijksbudgetten.
Minimale / maximale omvang	Niet van toepassing
Opheffingsdatum	Niet van toepassing

Naam van de reserve	Egalisatiereserve leges omgevingsvergunning
Type	Bestemmingsreserve
Verantwoordelijk team	VVTH
Doel	Voorkomen van schommelingen in het tarief van de leges omgevingsvergunningen. Uitgangspunt is kostendekkendheid van de tarieven.
Toevoegingen / storting	Per jaar het saldo van hogere opbrengsten of lagere kosten.
Verwachte bestedingen / onttrekking	Per jaar het saldo van lagere opbrengsten of hogere kosten. De reserve mag niet negatief worden.
Minimale / maximale omvang	Niet van toepassing
Opheffingsdatum	Niet van toepassing

Naam van de reserve	Egalisatiereserve grafrechten
Type	Bestemmingsreserve
Verantwoordelijk team	Wijkonderhoud
Doel	Deze reserve grafrechten dient om de schommelingen van de inkomsten grafrechten op te vangen.
Toevoegingen / storting	Per jaar het hogere opbrengsten ten opzichte van de begroting.
Verwachte bestedingen / onttrekking	Per jaar de lagere opbrengsten ten opzichte van de begroting. De reserve mag niet negatief worden.
Minimale / maximale omvang	Niet van toepassing
Opheffingsdatum	Niet van toepassing

Bijlage 2 Voorzieningen

In hoofdstuk 4.1 staat de BBV-indelingscriteria voor voorzieningen. In deze bijlage is de volgorde van de programmabegroting en jaarrekening gebruikt:

- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's;
Voorzieningen ter egalisatie van kosten;
- Voorzieningen voor middelen van derden, waarvan de bestemming gebonden is.

Het toevoegen van rente aan voorzieningen is conform artikel 45 BBV niet toegestaan tenzij er waardering tegen contante waarde plaatsvindt.

Er wordt geen inflatiecorrectie toegevoegd aan de voorzieningen.

Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's

Naam van de voorziening	Voorzieningen tekort grondexploitatie
Type	Voorziening ter afdekking van verliezen
Verantwoordelijk team	GROV
Doel	Een verliesvoorziening ten behoeve van verliesgevendende grondexploitaties.
Toevoegingen / storting	Bij de jaarrekening wordt bepaald welke toevoeging nodig is ten laste van de grondexploitatie.
Verwachte bestedingen / onttrekking	Bij de jaarrekening wordt bepaald welke onttrekking nodig is.
Minimale / maximale omvang	Berekend tekort van betreffend grondcomplex
Opheffingsdatum	Bij definitieve afronding grondcomplexen

Naam van de voorziening	Dubieuze debiteuren
Type	Voorziening ter afdekking van risico's
Verantwoordelijk team	Financiën
Doel	Rekening houden met het feit dat nooit 100% van de gemeentelijke vorderingen zal worden ontvangen. Deze voorziening is een correctie op de waardering van de balanspost debiteuren en wordt aan de debetzijde van de balans verantwoord.
Toevoegingen / storting	Bij de jaarrekening wordt bepaald welke toevoeging nodig is.
Verwachte bestedingen / onttrekking	Bij de jaarrekening wordt bepaald welke onttrekking nodig is.
Minimale / maximale omvang	Berekend risico op debiteuren
Opheffingsdatum	Niet van toepassing

Naam van de voorziening	Pensioenen wethouders
Type	Rechtspositionele verplichtingen
Verantwoordelijk team	Financiën
Doel	De geactualiseerde waarde van de wethouderspensioenen opnemen.
Toevoegingen / storting	De toevoegingen worden gebaseerd op actuariële berekeningen.
Verwachte bestedingen / onttrekking	Gebaseerd op actuariële berekeningen.
Minimale / maximale omvang	Omvang actuariële berekening.
Opheffingsdatum	Bij vervallen van betalingsverplichting, bij een overgang naar een landelijke uitvoering of overdracht van de vorderingen naar andere instanties.

Naam van de voorziening	Personele verplichtingen
Type	Rechtspositionele verplichtingen
Verantwoordelijk team	Financiën
Doel	Voor frictiekosten personeel
Toevoegingen / storting	De toevoegingen worden gebaseerd op verwachte uitgaven.
Verwachte bestedingen / onttrekking	Op basis van werkelijke uitgaven.
Minimale / maximale omvang	Geen.
Opheffingsdatum	Bij vervallen van betalingsverplichting.

Naam van de voorziening	Liquidatie Logopedische Dienst KS
Type	Verplichting in verband met besluit opheffen
Verantwoordelijk team	Maatschappelijke Ontwikkeling
Doel	Financiering consequenties Liquidatieplan gemeenschappelijke regeling, raadsbesluit 12 december 2013, nummer 096/2013.
Toevoegingen / storting	Eenmalige toevoeging in 2013 volgens realistisch scenario en komende vijf jaar kosten van uitvoering preventieve logopedie.
Verwachte bestedingen / onttrekking	Conform toevoeging
Minimale / maximale omvang	Maximaal te betalen compensatie
Opheffingsdatum	1 januari 2019 afwikkeling liquidatie Logopedische Dienst KS.

Naam van de voorziening	Verplichting woningen Markt Woonkracht10
Type	Verplichting in verband met bouwactiviteiten in het centrum.
Verantwoordelijk team	GROV
Doel	Financiering verplichting derden
Toevoegingen / storting	Eenmalige toevoeging.
Verwachte bestedingen / onttrekking	Conform toevoeging
Minimale / maximale omvang	Maximaal te betalen
Opheffingsdatum	Na afronding bouwactiviteiten centrum

Egalisatievoorzieningen

Naam van de voorziening	Onderhoud parkeergarage de Meent en Overtoom
Verantwoordelijk team	Beheer
Doel	Het verkleinen van verschillen tussen jaarlijkse onderhoudskosten van de parkeergarages.
Toevoegingen / storting	Op basis van de 10-jarige onderhoudsplanning wordt een gemiddelde storting berekend, via nacalculatie wordt de voorziening bijgesteld en waar nodig de stortingen aangepast.
Verwachte bestedingen / onttrekking	Op basis van werkelijke uitgaven.
Minimale / maximale omvang	Niet van toepassing
Opheffingsdatum	Niet van toepassing

Naam van de voorziening	Pontons waterbus
Verantwoordelijk team	Beheer
Doel	Het verkleinen van verschillen tussen jaarlijkse onderhoudskosten van de waterbus pontons.
Toevoegingen / storting	Op basis van het onderhoudsplan wordt een gemiddelde storting berekend, via nacalculatie wordt de voorziening bijgesteld en waar nodig de stortingen aangepast.
Verwachte bestedingen / onttrekking	Op basis van werkelijke uitgaven.
Minimale / maximale omvang	Niet van toepassing
Opheffingsdatum	Niet van toepassing

Naam van de voorziening	Baggeren vijvers en watergangen
Verantwoordelijk team	Beheer
Doel	Het verkleinen van verschillen tussen jaarlijkse onderhoudskosten van de gebouwen.
Toevoegingen / storting	Op basis van de 10-jarige onderhoudsplanning wordt een gemiddelde storting berekend, via nacalculatie worden de voorzieningen bijgesteld en waar nodig de stortingen aangepast.
Verwachte bestedingen / onttrekking	Op basis van werkelijke uitgaven.
Minimale / maximale omvang	Niet van toepassing
Opheffingsdatum	Niet van toepassing

Naam van de voorziening	Baggeren havens
Verantwoordelijk team	Beheer
Doel	Het verkleinen van verschillen tussen jaarlijkse onderhoudskosten voor het baggeren
Toevoegingen / storting	Op basis van een meerjarig (onderhouds)baggerplan wordt een jaarlijkse storting berekend.
Verwachte bestedingen / onttrekking	Op basis van werkelijke uitgaven.
Minimale / maximale omvang	Niet van toepassing
Opheffingsdatum	Niet van toepassing

Van derden verkregen middelen, waarvan de bestemming gebonden is

Naam van de voorziening	Onderhoud ecozone polder Nieuwland
Verantwoordelijk team	GROV
Doel	Dekking toekomstig onderhoud ecozone polder Nieuwland
Toevoegingen / storting	Eenmalig bedrag.
Verwachte bestedingen / onttrekking	Op basis van werkelijke uitgaven.
Minimale / maximale omvang	Niet van toepassing
Opheffingsdatum	Niet van toepassing

Naam van de voorziening	Calculatieverschillen riolering
Verantwoordelijk team	Beheer
Doel	Om een zuiverder inzicht te krijgen over gelden die voor riooldoeleinden ingezet moeten worden, worden calculatieverschillen afval in de voorziening gestort of onttrokken.
Toevoegingen / storting	Per jaar het voordelige calculatieverschil.
Verwachte bestedingen / onttrekking	Per jaar het nadelige calculatieverschil.
Minimale / maximale omvang	Niet van toepassing
Opheffingsdatum	Niet van toepassing

Naam van de voorziening	Calculatieverschillen afval
Verantwoordelijk team	Beheer
Doel	Om een zuiverder inzicht te krijgen over gelden die voor afvaldoeleinden ingezet moeten worden, worden calculatieverschillen afval in de voorziening gestort of onttrokken.
Toevoegingen / storting	Per jaar het voordelige calculatieverschil.
Verwachte bestedingen / onttrekking	Per jaar het nadelige calculatieverschil.
Minimale / maximale omvang	Niet van toepassing
Opheffingsdatum	Niet van toepassing

Naam van de voorziening	Compensatie woningomzetting
Verantwoordelijk team	GROV
Doel	Na toekenning van een vergunning voor omzetting van woningen wordt een compensatiebedrag in rekening gebracht. Deze bedragen worden in een apart "fonds" (voorziening compensatie woningomzetting) ondergebracht. Het fonds dat door de compensatiegelden wordt gevormd mag uitsluitend binnen het kader van volkshuisvesting worden aangewend.
Toevoegingen / storting	Na toekenning van een vergunning voor omzetting van woningen wordt een compensatiebedrag in rekening gebracht. Dit bedrag wordt in de voorziening gestort.
Verwachte bestedingen / onttrekking	De compensatiegelden mogen uitsluitend binnen het kader van volkshuisvesting worden aangewend.
Minimale / maximale omvang	Niet van toepassing
Opheffingsdatum	Niet van toepassing